

Η ΑΙΡΕΣΗ ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

τοῦ Πρωτοπρ. Κυριακοῦ Τσουροῦ
Γραμματέως τῆς Σ.Ε. ἐπὶ τῶν αἱρέσεων

1. Τά χαρακτηριστικά τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα

Ὁ πνευματικός ἀγώνας εἶναι ἡ συνεχής, ισόβια καὶ εἰλικρινής προσπάθεια τοῦ Χριστιανοῦ νά ἐναρμονήσῃ τὴν ζωὴ του καὶ τὸ θέλημά του μέ τούς νόμους καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Στόχος τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία. Ἡ προσπάθεια αὕτη εἶναι - καὶ πρέπει νά εἶναι - μιά ἐλεύθερη προσωπική ἐπιλογή, πού ἀποδέχεται τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τὸν δρόμο τῆς σωτηρίας τὸν ὑποδεικνύει ὁ Θεός διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀποδοχή ὅμως τῆς παρέμβασης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στὴν προσωπική μας ζωὴ καὶ ἄρα ἡ προσφορά τῆς Χάριτός Του στὸν πνευματικό μας ἀγώνα εἶναι ὑπόθεση τῆς δικῆς μας προαίρεσης. Ἔτσι, ἡ ἐπιτυχία τῆς σωτηρίας εἶναι τελικὰ ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας τῆς ἀνθρώπινης προαίρεσης καὶ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἀγωνιστὴς Χριστιανὸς εἰσέρχεται στὸν πνευματικό στίβο μέ τὸ ἅγιο Βάπτισμα. Ὅμως τὸ ἔπαθλο ἀναμένει τὸν Χριστιανό στό τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του. Τότε ἡ «ἐν ἡμῖν ἐλπίς» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 15), δηλαδή ἡ σωτηρία ὡς δωρεὰ τοῦ Χριστοῦ στὸν πιστό, θά εἶναι ὁ «στέφανος τῆς ζωῆς».

Σ' αὕτη τὴν δυνατότητα, πού ἀποκτᾷ ὁ πιστός στὸν πνευματικό του ἀγώνα μέ τὸ ἅγιο Βάπτισμα, οὐδέποτε ἐγκαταλείπεται ἀπὸ τὸν Θεό, ἐκτός ἐὰν ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἐσφαλμένα, θεωρήσῃ τὸν ἑαυτὸ του αὐτάρκη καὶ ἰκανό νά νικήσῃ τὸ κακὸ καὶ τὴν ἁμαρτία καὶ αὐτονομηθεῖ ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἡ αὐτονόμηση αὕτη τοῦ πιστοῦ ἀπὸ τὴν δύναμη καὶ τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ τὸν καθιστᾷ εὐκολο στόχο τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος τότε προκαλεῖ μέ ἀναίδεια τὸν πιστό, ὑπολογίζοντας στὴν κακὴ χρῆση τῆς ἐλευθερίας του.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος μᾶς ἐπισημαίνει τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν τυχόν ἀπομάκρυνσή μας ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Τότε, μᾶς λέει, ὁ πιστός διατρέχει τὸν κίνδυνο νά πέσῃ θῦμα στίς παγίδες καὶ στὰ τεχνάσματα τοῦ Σατανᾶ, διότι «ὁ ἀντίπαλος καὶ κατηγορὸς μας διάβολος σάν λιοντάρι πού βρυχᾶται περπατᾷ μέ μανία καὶ ζητᾷ ποιόν θά καταπιῇ» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 6). Γι' αὐτό, ὑποδεικνύοντάς μας τὸν τρόπο κατατροπώσεως τοῦ Σατανᾶ, μᾶς συμβουλεύει: «Ταπεινωθεῖτε λοιπὸν κάτω ἀπὸ τὸ δυνατό χέρι τοῦ Θεοῦ... γίνετε ἄγρυπνοι καὶ προσεκτικοί... ἀντισταθῆτε στὸν ἀντίπαλό σας

αυτόν στηριγμένοι ἀκλόνητα στήν πίστη... καί ὁ Θεός... θά σᾶς στηρίξει, θά σᾶς ἐνδυναμώσει, θά σᾶς θεμελιώσῃ» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 6-10).

Εἶναι αὐτό πού εἶπαμε πιό πάνω ὅτι ὁ Θεός οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τόν πιστό στόν πνευματικό του ἀγώνα. Ὁ πνευματικός ἀγώνας εἶναι μιᾷ πνευματική παλαίστρα, μέσα στήν ὁποία ὁ πιστός, χωρίς τήν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρα τόν ἀντίπαλο. Καί ἡ πάλῃ «δέν εἶναι πρὸς αἷμα καί σάρκα (σάν τήν δική μας) ἀλλά ἡ πάλῃ εἶναι μέ τίς ἀρχές, μέ τίς ἐξουσίες, μέ τὰ διαβολικά αὐτά τάγματα... μέ τὰ πνευματικά ὄντα πού εἶναι γεμάτα πονηριά καί κατοικοῦν ἀνάμεσα στή γῆ καί στόν οὐρανό» (Ἐφεσ. στ΄ 12). Γι' αὐτό χρειάζεται ἡ πνευματική «πανοπλία τοῦ Θεοῦ». Γι' αὐτό καλούμαστε νά εἴμαστε ἄγρυπνοι.

Λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ὅπως ἀκριβῶς δηλαδή οἱ πειραταί τῆς θαλάσσης, ὅταν ἴδουν ὅτι ἓνα πλοῖον εἶναι γεμᾶτον ἀπό πλούσιον φορτίον καί μεταφέρει ἀμύθητον πλοῦτον, τότε κατ' ἐξοχήν δεικνύουν τήν ἐπιβουλήν των, ὥστε νά βυθίσουν ὁλόκληρον τό φορτίον καί νά ἀφήσουν γυμνούς καί ἐρήμους τοὺς πλέοντας, κατὰ τόν ἴδιον τρόπον καί ὁ Διάβολος, ὅταν ἰδῇ ὅτι ὑπάρχει πνευματικός πλοῦτος καί ζέουσα προθυμία καί σκέψις ἄγρυπνος, δαγκώνεται καί τρίζει τοὺς ὁδόντας του καί ὡς πειρατής χρησιμοποιεῖ μύρια τεχνάσματα, ὥστε νά εὕρῃ κάποιαν μικράν εἴσοδον διὰ νά μᾶς καταστήσῃ γυμνούς καί ἐρήμους καί νά καταστρέψῃ ὁλόκληρον τόν πνευματικόν μας πλοῦτον»¹.

Καί πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ Διάβολος ἔχει δύο τρόπους γιά νά μᾶς ἐξαπατήσῃ καί νά μᾶς παρασύρῃ: τήν **ἁμαρτία** καί τήν **αἵρεση**. Καί οἱ δύο αὐτοί τρόποι μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπό τήν Χάρι τοῦ Χριστοῦ καί ἰδιαίτερα ὁ δεύτερος. Ὁ Διάβολος καί στίς δυό περιπτώσεις στοχεύει καί ὑπολογίζει στήν προαίρεσή μας καί στήν κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας μας. Οἰκοδομεῖ πάνω σ' αὐτό πού χαρακτηρίζει καί γεννᾷ καί τίς δυό αὐτές καταστάσεις: δηλαδή στόν ἐγωϊσμό μας. Ὅταν ἐγωϊστικά ἀπορρίπτομε τόν νόμο τοῦ Θεοῦ καί ἀκολουθοῦμε τό δικό μας θέλημα, ἀπορρίπτοντας ἐγωϊστικά τήν ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀντικαθιστώντας τήν μέ δικές μας ἐσφαλμένες καί νόθες πεποιθήσεις ἢ ἐρμηνεῖς.

Ὁ Διάβολος γνωρίζει ὅτι εὐκόλα μπορεῖ νά ἐξαπατήσῃ τόν ἄνθρωπο. Ἀφ' ενός, προσφέροντάς μας θελκτικές γήϊνες ἀπολαύσεις, ἐκμεταλλευόμενος τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες μας (στήν περίπτωση τῆς ἁμαρτίας), μᾶς ἀπομακρύνει ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί, ἀφ' ἑτέρου, ἐκμεταλλευόμενος τίς ἐλλείψεις μας ἢ τήν ἄγνοιά μας στά θέματα τῆς πίστεως, ἐνσπείρει στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων τήν ἀμφιβολία, τήν κακοδοξία, τήν αἵρεση, τήν ἄρνηση. Γι' αὐτό ὁ Κύριος τόν χαρακτηρίζει

¹ Παράθεση ἀπό π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Τό νόημα τῆς ζωῆς στό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 130.

ὡς «ἀνθρωποκτόνον ἀπ' ἀρχῆς» καί «ψεύστην» διότι «λαλεῖ τό ψεῦδος» καί «οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. η', 44).

Στήν πρώτη περίπτωση, στήν διάπραξη δηλαδή τῆς ἁμαρτίας, ὁ ἄνθρωπος παραμερίζει τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ -πολλές φορές ἐνσυνείδητα- καί, καταχρώμενος τῶν αἰσθήσεων του, ζεῖ κινούμενος ἀπό τά πάθη καί τίς κακές ἐπιθυμίες του, ἀρνούμενος νά ἀναλάβει ἀγώνα κατά τοῦ κακοῦ ἑαυτοῦ του καί νά συμμορφωθεῖ πρὸς τίς ἠθικές ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ὁ πνευματικός ἀγώνας μας, στήν περίπτωση αὐτή, εἶναι ἀγώνας κατά τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία καταπολεμεῖται μέ τήν ταπείνωση, τήν ἀναγνώριση τῆς ἁμαρτωλότητάς μας καί τήν μετάνοια.

Στήν δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στήν αἵρεση - πού εἶναι καί σοβαρύτερη πτώση- ὁ Σατανᾶς πλανᾷ τόν ἄνθρωπο ὕπουλα, ἀφοῦ τόν πείσει νά πιστέψει ἐγωϊστικά, ὅτι ἡ ἀλήθεια δέν εἶναι αὐτή πού ἐπὶ 20 αἰῶνες διεφύλαξε καί διδάσκει ἀναλλοίωτη καί ἀλώβητη ἡ ἱστορική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐρμηνεύοντας θεόπνευστα καί αὐθεντικά τήν Ἁγία Γραφή, ἀλλά ἐκείνη πού ἄλλοι πλανεμένοι «ψευδοδιδάσκαλοι» τοῦ προσφέρουν ἢ οἱ δικές του αὐθαίρετες ἐρμηνεῖες, πού ὑπόκεινται στήν δική του λογική.

Στόν πνευματικό ἀγώνα τοῦ πιστοῦ κατά τῆς ἁμαρτίας ἡ Ἐκκλησία τοῦ προσφέρει ἰσχυρά ὄπλα, γιά νά ἀποφύγει τίς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, ἐάν βεβαίως αὐτός θελήσει νά τά χρησιμοποιοῦ.

Τά τραύματα καί τά σφάλματα βρίσκουν τήν θεραπεία τους στήν μετάνοια, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ τήν πραγματική ταπείνωση, καί στό Ποτήριον τῆς Ζωῆς, ὅπου «τό Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰωάν. α' 7). Στίς αἱρέσεις ὁ ἁμαρτωλός δέν μπορεῖ νά ἔχει τέτοια εὐεργεσία, ἀφοῦ αὐτές δέν ἔχουν τά Μυστήρια, μέσῳ τῶν ὁποίων νά χορηγεῖται ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, καί μάλιστα δέν πιστεύουν ὅτι ὁ Ἄρτος καί ὁ Οἶνος στήν Θεία Εὐχαριστία εἶναι πραγματικά Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὅμως, ὅπου τά Ἱερά Μυστήρια τελοῦνται ἔγκυρα διά τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς (δηλαδή τῆς γνησίας Ἱερωσύνης), ἔχει ὁ πιστός ἐγγυημένη τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του καί «ζωήν τήν αἰώνιον».

Τί γίνεται ὅμως ὅταν κάποιος ἀποκοπεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία καί πέσει στήν αἵρεση, ὅπου οὔτε ἡ «ἄπαξ παραδοθεῖσα πίστις τοῖς ἁγίοις» (Ἰούδα, 3) διαφυλάττεται, οὔτε πίστη σέ πραγματικό Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ ὑπάρχει, ἀλλά γίνεται λόγος μόνο γιά «σύμβολα»; Ὅταν κάποιος πέσει στήν αἵρεση θέτει τόν ἑαυτό του ἐκτός τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας καί ἄρα ἐκτός τῆς σωτηρίας. Οὐσιαστικά, καταργεῖ τήν Ἐκκλησία. Ἡ αἵρεση, λέει ὁ Μ. Ἀθανάσιος, «δέν ἔχει καμμιᾶ ἐπικοινωνία καί σχέση μέ τήν Ἐκκλησία

καί εἶναι ξένη τῶν οὐρανῶν, δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τόν Θεό καί τή βασιλεία Του»².

Τότε ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ πλέον νά ἔχει τήν βεβαιότητα ὅτι ὁ πνευματικός του ἀγώνας, γίνεται μέ τόν ὀρθό τρόπο καί ὅτι βρίσκεται στόν σωστό δρόμο. Γιατί ἡ Μία, Ἀγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί αὕτη εἶναι ἡ μόνη «ὁδός τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ» (Ματθ. κβ' 16) «ἡ ἀπάγουσα εἰς τήν ζωήν» (Ματθ. ζ' 14).

Ὅλα αὐτά σημαίνουν ὅτι ὁ πιστός πρέπει νά ἐγκαταλείψει τήν αὐτονομία του, νά συναισθανθεῖ τήν μηδαμινότητά του καί νά ἐμπιστευθεῖ τόν ἑαυτό του στό ἔλεος, στήν φιλανθρωπία καί στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Νά παραδοθεῖ δηλαδή ὀλοκληρωτικά στόν Χριστό μέ τό σῶμα του καί μέ τήν ψυχή του. Νά στηριχθεῖ στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἴδιος «ὁ Χριστός παρατεινόμενος εἰς τούς αἰῶνας», Αὕτη πού, κατά τόν Ἀπ. Παῦλο, εἶναι «στῦλος καί ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. γ' 15). Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ἀγωνιζόμενος μέσα στήν Ἐκκλησία πιστός «χριστοποιεῖται» καί αὐτό εἶναι ἡ σωτηρία του. Εἶναι δηλαδή ὑπόθεση μετοχῆς στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Αὕτη εἶναι ἡ οὐσία τοῦ πραγματικοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα. Ἐνός ἀγῶνα διπλοῦ, κατά τῆς ἀμαρτίας καί τῆς πλάνης, πού περνᾷ μέσα ἀπό τήν κάθαρση τοῦ πνεύματος καί τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἀπό κάθε ἠθικό ρύπο, ὁ ὁποῖος ἀμαυρώνει τήν ὑπόστασή του καί, διερχόμενος διά τοῦ φωτισμοῦ, στολίζεται μέ οὐράνιες ἀρετές, γιά νά φθάσει στήν θέωση³. Ἐκεῖ θά συναντήσῃ τόν ἴδιο τόν Θεό Πατέρα, τόν «Μεγάλο ἐπίσημο τῆς ζωῆς μας».

Ὅσοι εἶναι τοῦ Χριστοῦ «αἵροντες τόν σταυρόν αὐτῶν καί ἀκολουθοῦντες» τόν Ἰησοῦν Χριστόν, λέει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «τήν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε' 24). Μέ τόν τρόπο αὐτό, ὁ ἀγωνιζόμενος Χριστιανός, ἔχει δώσει τήν δική του συγκατάθεση στήν Χάρι τοῦ Κυρίου καί μπορεῖ νά ἐλπίζει στό ἔλεος καί τήν φιλανθρωπία τοῦ Χριστοῦ.

Γιά νά γίνουν ὅμως ὅλα αὐτά ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά βρίσκεται μέσα στήν Κιβωτό τῆς σωτηρίας, πού εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Κι ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι πού ὁ Διάβολος τοποθετεῖ τίς παγίδες τῆς πλάνης καί τῆς αἵρεσης, γιά νά στερήσῃ τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν μόνη δυνατότητα τῆς σωτηρίας του. Ἄν ἐπιτύχει νά βγάλῃ τόν Χριστιανό ἀπό τήν Ἐκκλησία,

² Παράθεση ἀπό Ἀρχιμ. Χρυσ. Μαϊδώνη, Ἐκκλησία καί αἵρεσις, σ. 71.

³ Βλ. Ἀ. Θεοδώρου, Ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 374.

τότε τοῦ στερεῖ τὰ μέσα τῆς σωτηρίας του. Τοῦ στερεῖ τὴν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού ἔλαβε ὁ πιστός διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, καί τό ἀνανεώνει διὰ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων. Τοῦ ἀλλοιώνει τό πρόσωπο τοῦ Ἰδίου τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τόν βάζει σ' ἓνα δρόμο στραβό, πού δέν ὀηγεῖ στήν σωτηρία, ἀλλά στήν ἀπώλεια.

Ἐπειδὴ ὁ Διάβολος δέν μπορεῖ νά πολεμήσει καί νά κλονίσει τὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ, κατὰ τόν ἀδιάψευστο λόγο τοῦ Κυρίου μας «*πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. 18), βάλλει κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὅχι μόνο κατὰ τῶν ἀδυνάτων πνευματικά, ἀλλά καί κατὰ τῶν περισσότερο ἀγωνιζομένων, ὑπολογίζοντας στήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία τους καί στό τρεπτό καί ὀλισθηρό τῆς φύσεώς τους. Ἔτσι, ἂν βρεῖ ἀφύλακτες τίς πόρτες τῆς ψυχῆς μας καί ἄδειες τίς ἀποθῆκες τῆς γνώσης μας γιά τό τί ἀκριβῶς πιστεύομε ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, τότε ἐπιχειρεῖ νά μᾶς παρασύρει στήν αἵρεση, ὀδηγώντας μας ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή στήν ἀπώλεια.

Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο κατὰ τόν πνευματικό ἀγώνα μας νά καταρτιζόμαστε στήν πίστη μας, μελετώντας συστηματικά τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά εἴμαστε ἔτοιμοι «*νά δώσουμε λόγον περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος*» μπροστά σέ κάθε πρόκληση καί αἰρετική ἐπιβουλή. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, λόγω τῆς ἀγνοίας μας, εἶναι πιθανόν νά ἐκλάβουμε τὴν πλάνη ὡς ἀλήθεια καί τό ψεῦδος ὡς Εὐαγγελική διδασκαλία. Θά ἔλεγα, ὅτι εἶναι σχεδόν ἀδύνατο νά πέσει κανεὶς στήν πλάνη ἐάν γνωρίζει καλά ποιά εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας καί ποιά ἀκριβῶς εἶναι ἡ διδασκαλία της. Ἐπιτρέψτε μου, μετὰ ἀπὸ 35 περίπου χρόνια ἐμπειρίας στὸν ποιμαντικό τομέα τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν αἱρέσεων, νά ἔχω τὴν γνώμη, ὅτι κύρια αἰτία πού Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί πέφτουν στὰ δίκτυα τῆς πλάνης εἶναι ἡ ἀγνοία τῆς Πίστεώς μας. Κι αὐτὴ ἡ αἰτία μπορεῖ νά ἐκλείψει μέ τὴν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὴν γνώση δηλαδή τῆς Πίστεώς μας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, εἶναι πρόδηλο, ὅτι γιά νά νικήσει κανεὶς τὸν ἐχθρό –τόν ὁποιοδήποτε ἐχθρό– πρέπει νά γνωρίζει τὴν δύναμή του καί τίς μεθόδους του. Ἔτσι, καί στήν περίπτωση τῶν αἱρέσεων πρέπει νά γνωρίζει ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανός μέ «*ποιούς ἔχομε νά τὰ βάλουμε*». Γι' αὐτό, γιά τὴν ὀλοκλήρωση τῆς καταρτίσεώς μας στήν Πίστη, ὡς συμπληρωματικό ἐφόδιο τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ γιά τὴν προφύλαξή του ἀπὸ τὴν σύγχρονη πλάνη καί τὴν αἵρεση, εἶναι ἀναγκαία ἡ πληροφόρησή του πάνω στὰ κύρια χαρακτηριστικά της καί τίς μεθόδους πού αὐτὴ μηχανεύεται. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ χαρακτη-ριστικά θά δοῦμε στήν συνέχεια.

2. Ἡ αἵρεση ἐχθρός τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα

Πρωτίστως, θά ἤθελα νά ἐπισημάνω ὅτι οἱ **αἱρέσεις** καί τά **σχίσματα** συνοδεύουν τήν πορεία τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπό τά πρῶτα βήματά της. Ὑπῆρξαν μάλιστα ἓνα ἀπό τά κύρια αἷτια τῆς σύγκλησης τοπικῶν καί οἰκουμενικῶν συνόδων, οἱ ὁποῖες κατοχύρωσαν μέ ὁρους τήν Ὁρθή Πίστη, καί συγχρόνως ἀπετέλεσαν τήν πρόκληση γιά τήν γόνιμη ἀνάπτυξη τῆς πατερικῆς (καί εἰδικότερα τῆς ἀπολογητικῆς) θεολογίας.

Τό φαινόμενο ὅμως τῆς **σύγχρονης πλάνης** καί τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων διαφέρει τόσο στήν **ἐκταση** ὅσο καί στά **χαρακτηριστικά**. **Οἱ παλαιότερες αἱρέσεις**, μία ἢ ἐλάχιστες σέ κάθε ἐποχή, ἐμφανίζονταν ὡς θεολογικές, δογματικές ἢ ἐκκλησιολογικές διαφορο-ποιήσεις καί παρεκκλίσεις ἀπό τό δόγμα καί τό πολίτευμα, τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν γνωστή ἡ ταυτότητά τους καί οἱ ἴδιες δέν ἐκρυπταν τό ἀληθινό τους πρόσωπο. Ἡ Ἐκκλησία ἐντόπιζε, ἀπομόνωνε καί καταπολεμοῦσε τήν αἵρεση, διεξάγοντας ἓνα θεολογικό ἀγῶνα, πολλές φορές διαλεγόμενη μέ τόν ἴδιο τόν αἵρετικό.

Οἱ νεοφανεῖς αἱρέσεις εἶναι πολυάριθμες, πολύμορφες καί πολυώνυμες καί δραστηριοποιοῦνται κάτω ἀπό ποικίλα προσωπεῖα. Δέν εἶναι μόνον αἱρέσεις, ὑπό τήν ἐκκλησιολογική ἔννοια, ἀλλά καί παραθρησκεῖες, μέ ἔντονο συγκρητιστικό καί ἀποκρυφιστικό χαρακτήρα. Ἀριθμοῦν ἑκατοντάδες μέ αὐξανόμενο ρυθμό. Στήν Πατρίδα μας ἔχουν καταγραφεῖ περισσότερες ἀπό 120 χριστιανικές αἱρέσεις καί παραχριστιανικές ὁμάδες καί 450 περίπου παραθρη-σκευτικές ὁμάδες, μέ αὐξανόμενο ρυθμό.

Οἱ νεοφανεῖς αἱρέσεις συμπεριφέρονται ὑποκριτικά καί δέν ἐκδηλώνονται ὅλες ἐχθρικά πρὸς τήν Ὁρθόδοξη Πίστη ἢ δέν ἀπορρίπτουν φανερά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί τήν Ὁρθόδοξη ιδιότητα. Τῆς προσθέτουν ὅμως κακοδιδασκαλίες ἀσυμβίβαστες οὐσιαστικά μέ τήν Ὁρθόδοξη Πίστη, ἰδιαίτερα ὡς πρὸς τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν «φκιασιδώνουν» ἔτσι, πού στήν οὐσία δέν εἶναι πιά Χριστιανική, ὅπως αὕτη καταγράφηκε μέσα στά Ἱερά κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Χρησιμοποιοῦν συχνά παραπλανητικούς τίτλους, προσωπεῖα καί ὀρολογίες ὀρθόδοξης. Μέ τόν τρόπο αὐτό δημιουργεῖται ἔντονη σύγχυση στό Ὁρθόδοξο Πλήρωμα καί ἐπιτυγχάνεται εὐκολώτερα ὁ προσηλυτισμός, καθόσον δέν γίνονται εὐκόλα ἀντιληπτές καί φανερές οἱ αἵρετικές διδασκαλίες τους. Ἡ σύγχυση ἐντείνεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὑπάρχει μία ἀτέλειωτη ποικιλία τίτλων μέ χαρακτηρι-κά χριστιανικά, ψευδοχριστιανικά, ἀκόμη καί δῆθεν Ὁρθόδοξα, χλιαστικά καί γενικῶς ἐσχατολογικά, νεογνωστικά, φιλοσοφικά, πολιτιστικά, ἀποκρυφιστικά,

γκουρουϊστικά, ινδουϊστικά και βουδιστικά, πνευματιστικά και παραψυχολογικά, ούφολογικά, νεοσατανιστικά και νεοπαγανιστικά, αλλά και έπιστημονικοφανή, όπως, ίνστιτοϋτα ψυχολογίας ή ψυχοθεραπείας ή ανάπτυξης τοϋ νοϋ, και, τέλος, πολεμικών τεχνών, έναλλακτικών θεραπειών κ.ά. Υπάρχει, δηλαδή προσφορά για όλα τα "γοϋστα" τοϋ σύγχρονου ανθρώπου. Ο μακαριστός π. Αντώνιος Άλεβιζόπουλος, ο πρωτεργάτης αυτός και σύγχρονος απολογητής στον νευραλγικό τομέα τής όρθής αντιμετώπισης τοϋ προβλήματος των νεοφανών αίρέσεων, έκανε λόγο για *"ύπεραγορά θρησκείας"*.

Προτοϋ προχωρήσουμε όμως είναι ανάγκη να έπισημάνουμε ότι τίς σύγχρονες-νεοφανείς αίρέσεις τίς κατατάσσουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες: Στην μία κατηγορία εντάσσονται οι ομάδες εκείνες που έχουν χριστιανικά ή ψευδοχριστιανικά χαρακτηριστικά και είναι οι **κατά κυριολεξίαν αίρέσεις**. Στην δεύτερη εντάσσονται εκείνες οι ομάδες που διαφοροποιούνται ούσιαστικά από την χριστιανική πίστη, αλλά και την διδασκαλία των μονοθεϊστικών θρησκειών, ένιοτε και των θρησκειών τής Άνατολής από τίς όποιες κυρίως προέρχονται. Οι ομάδες αυτές χαρακτηρίζονται ως **παραθρησκευτικές ομάδες** (διεθνώς σέκτες ή λατρείες - cults), και εντάσσονται στο παγκόσμιο συγκρητιστικό ρεύμα τής "Νέας Έποχής", τό όποιο, ως γνωστό, έπαγγέλλεται την έγκαθίδρυση μιās "Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας". Στίς ομάδες αυτές επιδιώκεται να σχετικοποιηθεί ή Χριστιανική Άλήθεια, ώστε να καταντήσει μία από τίς πολλές "άτραπούς" -μονοπάτια τής "Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας". Δέν είναι δέ σπάνιο όπαδοί των ομάδων αυτών να βρίσκονται στην παράλογη κατάσταση να δηλώνουν πιστοί Όρθόδοξοι Χριστιανοί και συγχρόνως όπαδοί ενός γκουρού, δηλαδή ενός ζώντος δασκάλου, "μεσσία"- "ύδροχοϊκού χριστοϋ".

Συνοπτικά, μπορούμε να ποϋμε ότι και οι δύο κατηγορίες τής σύγχρονης πλάνης (αίρέσεις και παραθρησκεϊες -σέκτες), καίτοι διαφοροποιούνται ριζικά μεταξύ τους ως προς την προέλευση και την διδασκαλία, έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τους, ότι είναι ολοκληρωτικές ομάδες "χειρισμοϋ τοϋ νοϋ" τοϋ ανθρώπου, τον καθιστούν υποχείριό τους και τον οδηγούν (μέ διάφορους μηχανισμούς καταστολής και άσκησης ψυχολογικής βίας) εκτός τής Έκκλησίας και σε μία συμπεριφορά επικίνδυνη για τον έαυτό του και για τό κοινωνικό σύνολο.

3. Εϊδικά χαρακτηριστικά των νεοφανών αίρέσεων

α. Μιλώντας, πρώτον, για τίς **χριστιανικές αίρέσεις** και τίς παραχριστιανικές ομάδες, πρέπει να ποϋμε ότι είναι ομάδες μέ πολλές και σοβαρές αποκλίσεις και διαφοροποιήσεις από την Χριστιανική Άλήθεια και

τήν ιστορική ἀρχέγονη Ἐκκλησία, πού ἱδρυσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Πρόκειται συνήθως γιά διδασκαλίες ἢ ὀργανωμένες ομάδες πού πιστεύουν στὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἢ τουλάχιστον ὁμιλοῦν γι' Αὐτόν. Εἶναι δηλαδή ομάδες πού κινοῦνται ἐντὸς τοῦ χριστιανικοῦ χώρου. Μερικές ἀπ'αὐτές ἔχουν ἀπωλέσει κάθε χριστιανικό χαρακτηριστικό στό "δόγμα" τους ἢ στό πολίτευμά τους, ὅπως εἶναι οἱ "Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά", οἱ Μορμόνοι, οἱ Ἀντβε-ντιστές κ.ἄ., καί γι' αὐτό τίς χαρακτηρίζομε ὡς παραχριστιανικές ομάδες.

Κύριο χαρακτηριστικό τῶν ομάδων αὐτῶν, εἶναι ἡ μικρὴ ιστορική πορεία τους, πού δέν ἔχει καμία σχέση καί σύνδεση μέ τήν ιστορική Ἐκκλησία πού ἱδρυσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, οὔτε στήν πίστη, οὔτε στήν λατρεία, πολύ περισσότερο στήν "ἀποστολική διαδοχή". Ἡ ἱστορία τους ξεκινᾷ αὐθαίρετα καί ξαφνικά, μόλις μερικές δεκαετίες πρίν, ὅπως, φερειπεῖν, τῶν Ἑλλήνων Νεοπεντηκοστιανῶν στή δεκαετία τοῦ 1960 καί ἄλλων στή δεκαετία τοῦ 1920. Ἄλλες ομάδες ἔχουν ζωὴ 100 ἢ τό πολύ 130 ἐτῶν, ὅπως ἡ ἐταιρία "Σκοπιά" τῶν "Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά.

Ἄλλο χαρακτηριστικό τῶν αἱρέσεων -πού ἰσχύει καί γιά τίς παραθρησκευτικές ομάδες- εἶναι οἱ φονταμενταλιστικές διδασκαλίες τους, ἡ σκληρὴ συμπεριφορά τους πρὸς τοὺς ἔξω ἀπὸ τήν αἵρεση καί ἡ αὐστηρότητα στήν πειθαρχία τῶν ὁπαδῶν, ἡ ὁποία ἐνίοτε παίρνει χαρακτῆρα ἀπειλῆς. Ἀκόμη, οἱ αἱρέσεις χαρακτηρίζονται γιά τίς ἔντονες ἐσχατολογικές διδασκαλίες τους καί τίς δῆθεν προφητικές προβλέψεις τους, γιά τίς ὁποῖες συνεχῶς διαψεύδονται. Οἱ συνεχεῖς ἀναγγελίες τοῦ τέλους τοῦ κόσμου («συστήματος» κατὰ τοὺς Χιλιαστές) καί ἡ ἀπειλή τοῦ Ἀντιχρίστου ἢ ἡ ὑπόσχεση τῆς λεγομένης "ἄρπαγῆς" (κατὰ τοὺς Πεντηκοστιανούς), ὁλοκληρώνουν τήν μέθοδο τοῦ ἐκφοβισμοῦ καί τῆς καταπίεσης τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας καί τῆς στέρησης βασικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στοὺς ὁπαδούς τους. Καί εἶναι αὐτές ἀκριβῶς οἱ ομάδες πού, ὅταν καταγγελοῦν, διαμαρτύρονται ὅτι καταπατοῦνται τάχα τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματά τους καί ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία τους.

β. Μιλώντας τώρα γιά τίς **παραθρησκευτικές ομάδες (σέκτες)**, πρέπει νά ποῦμε ὅτι πρόκειται γιά διδασκαλίες ἢ συγκροτημένες ομάδες ἢ ὀργανώσεις πού δέν ἐντάσσονται στὸν χριστιανικὸ χώρο, ἀκόμη καί ὅταν χρησιμοποιοῦν χριστιανικὴ ὀρολογία. Δέν πιστεύουν στὸν Χριστό, ἀκόμη καί ὅταν χρησιμοποιοῦν τὸν ὄρο "χριστός" καί συνήθως δέν ἀνήκουν στίς μονοθεϊστικές θρησκεῖες. Δέν πρόκειται γιά "γνωστές θρησκεῖες", ὅπως αὐτές ὀρίζονται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα, δηλαδή θρησκεῖες πού ἔχουν φανερὴ διδασκαλία καί λατρεία καί δέν ἀπειλοῦν τήν δημόσια τάξη καί τὰ χρηστά ἥθη. Γι' αὐτό καί θεωροῦνται ὡς παραθρησκεῖες.

Βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῶν σεκτῶν εἶναι, ἀκόμη, ἡ ὁλοκληρω-τική δομὴ τους. Στήν κορυφὴ τῆς κάθε ομάδας ὑπάρχει ἓνας ἀρχηγός, ὁ ὁποῖος

είναι περιβεβλημένος μέ **θεϊκή αύθεντία**, είτε αυτός όνομάζεται γκουροϋ ή θεϊκός διδάσκαλος, είτε μεσσίας (χριστός). Αύτός έχει απόλυτη έξουσία πάνω σέ όλες τίς πτυχές τής προσωπι-κότητας τοϋ όπαδοϋ, μηδέ τής καθαρά ίδιωτικής καί προσωπικής ζωής του έξαιρουμένης. Υπάρχουν ομάδες που καθορίζουν, φερειπεϊν, ποιός ποιάν καί πότε θά νυμφευθῇ (Ένωτική Έκκλησία τοϋ Σάν Μιούνγκ Μούν). Άλλες που έλέγχουν στενά τήν ζωή τών όπαδών τους ή που άστυνομεύουν τήν προσωπική ζωή τών άλλων (Έκκλησία τής Σαηεντολογίας). Σχεδόν όλες άπαιτοϋν πλήρη ύποταγή στον άρχηγό, άποκοπή από τήν οίκογένεια, τίς σπουδές, τό έπάγγελμα καί τήν άφιέρωση στον "σκοπό" τής όργάνωσης, που ταυτίζεται δῆθεν μέ τήν "σωτηρία τοϋ κόσμου". Άλλες άπαιτοϋν έγγραφη παραχώρηση τών περιουσιακών στοιχείων τών όπαδών τους, καί άλλες ένυπόγρα-φη δήλωση παραίτησής τους από εύθύνη τής όργάνωσης για τυχόν αύτοκτονία τους (άπό άπελπισία;) μέσα στην όργάνωση (Έκκλησία τής Σαηεντολογίας). Μερικές ομάδες φθάνουν μέχρι καί τήν παρακολούθηση δημοσίων προσώπων (Έκκλησία τής Σαηεντολογίας) ή τήν λασπολογία καί τήν τρομοκρατία θυμάτων καί έπικριτών τους (Αυτό έχει διαπιστωθεϊ καί στην Έλλάδα -παράδειγμα ή περίπτωση τοϋ π. Άντωνίου Άλεβιζοπούλου καί όχι μόνον- αλλά καί διεθνώς).

Δέν είναι λίγες εκείνες οί ομάδες που έξευτελίζουν τήν προσωπικότητα καί τήν άξιοπρέπεια τών όπαδών τους, έκβιάζοντάς τους μέ έξομολογήσεις γραπτές ή μέ όμαδικά όργια καί άλλες ταπεινωτικές πράξεις ή υποβάλλοντάς τους άποφάσεις αύτοκτονίας (Ός έκθεση τών όπαδών σέ έμμεσο κίνδυνο αύτοκτονίας πρέπει νά θεωρηθεϊ καί ή άπαγόρευση μετάγγισης αίματος, στους "Μάρτυρες τοϋ Ίεχωβά"). Έχουν καταγραφεί διεθνώς πολλές, δυστυχώς, όμαδικές αύτοκτονίες όπαδών, συνήθως κατ' έντολήν τών άρχηγών τους. [Σημειώνουμε έδῶ μερικές μόνον από τίς πολλές περιπτώσεις όμαδικών αύτοκτονιών: Γουϊάνα - Τζίμ Τζόουνς 1978 (940 θύματα), Γουάκο Τέξας - Ντέηβιντ Κορές 1993 (85 θύματα), Έλβετία - Λύκ Ζιρέ 1995 (48 θύματα), Σόκο Άσαχάρα - Τόκιο 1995 (11 νεκροί, 5000 δηλητηριάσεις), Ουράνια Πύλη 1997 (38 θύματα), Ουγκάντα 1999 (980 θύματα), για νά αναφέρουμε μόνον τίς σημαντικώτερες. Καί φυσικά "τελετουργικές" άνθρωποθυσίες. Μερικές από τίς αύτοκτονίες αυτές έχουν διαδραματιστεϊ μέσα σέ ομάδες που αύτοχαρακτηρίζον-ται ως χριστιανικές].

Χαρακτηριστικό έπίσης τών όμάδων αύτών είναι καί ή προσφορά ποικίλων δελεασμάτων καί ύποσχέσεων, ή ή διοργάνωση προγραμμάτων κοινωνικής προσφορᾶς, όπως ή άπεξάρτιση από τά ναρκωτικά, ή υπεράσπιση δῆθεν τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων, ή πυροπροστασία κ.ά., μέ στόχο τήν άπόκτηση κοινωνικής άναγνώρισης.

Είναι φανερό λοιπόν ότι, από τήν δραστηριότητα τών αίρετικών καί

παραθρησκευτικῶν ομάδων ἀπειλοῦνται μέ διάβρωση, ὄχι μόνο τό Ὁρθόδοξο φρόνημα, ἀλλά καί ὅλοι οἱ τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἔτσι τό φαινόμενο τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων ἀποκτᾷ καί χαρακτηῖρα σοβαροῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Γι' αὐτό διεθνεῖς Ὁργανισμοί, ὅπως τό Εὐρωπαϊκό Κοινοβούλιο ἀλλά καί Κυβερνήσεις Χωρῶν τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης ἔχουν χαρακτηρίσει πολλές ἀπ' αὐτές τίς ομάδες ὡς «καταστροφικές λατρεῖες», μέ ἐγκληματική δραστηριότητα καί ἔχουν λάβει μέτρα ἐναντίον τους. Γιὰ τήν Ἐκκλησία (πού αὐτό κυρίως μᾶς ἐνδιαφέρει) δημιουργεῖται ἓνα σοβαρώτατο καί σέ συνεχῇ διόγκωση ποιμαντικό πρόβλημα, ἀπό τήν δραστηριότητα ὅλων αὐτῶν τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων.

4. Ἡ ἀπάντησή μας στήν πρόκληση τῶν αἱρέσεων

Τά χαρακτηριστικά τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ φαινομένου τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων, πού ἀπειλεῖ τήν Ὁρθόδοξη ταυτότητά μας, εἶναι ἀναγκαῖο κάθε Ὁρθόδοξος Χριστιανός νά εἶναι θωρακισμένος κατάλληλα καί νά γνωρίζει πρωτίστως ποιά εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν ὁποία ἀνήκει. Αὐτή ἡ γνώση θά δώσει σέ μᾶς τήν βεβαιότητα ὅτι ἀνήκουμε στήν ἱστορική Ἐκκλησία πού ἱδρυσε ὁ Χριστός, μέ τήν δισχιλιετῇ της ζωῇ καί ἱστορίᾳ. Στήν Ἐκκλησία πού σώζει τόν ἄνθρωπο. Αὐτή θά εἶναι **ἡ δική μας ἀπάντηση** σέ κάθε σύγχρονη αἱρετική πρόκληση.

Καί αὐτή ἡ βεβαιότητα καί ἀσφάλεια θά προέλθει ἀπό τήν διαπίστωση ὅτι, χωρίς τήν παραμικρή ἀμφιβολία, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι ἡ μόνη πού διαθέτει τά χαρακτηριστικά τῆς **Μίας καί Ἀληθινῆς, τῆς γνησίας καί ἱστορικῆς Ἐκκλησίας**, πού ἱδρυσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Διότι:

α) ἔχει τήν ἀδιαμφισβήτητη συνέχεια ὑπάρξεως, ἱστορίας καί ζωῆς ἐπί 2000 χρόνια, δηλαδή ἀπό τήν στιγμή τῆς ἰδρύσεώς Της. Συνδέεται ἄμεσα, ἀναπόσπαστα καί διαχρονικά μέ τήν πρώτη Ἐκκλησία πού ἱδρυσε ὁ Χριστός καί μέ τούς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ.

β) Ἐγγύηση αὐτῆς τῆς ταυτίσεώς της μέ τήν Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι καί ἡ ἀδιάκοπη μετάδοση τῆς γνησίας Ἱερωσύνης διά τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τῶν ἐπισκόπων, ἡ λεγόμενη "ἀποστολική διαδοχή". «Ἀποστολική Διαδοχή» δέν ἔχει καμμία ἀπό τίς χριστιανικές αἱρέσεις, πολλές ἀπό τίς ὁποῖες ἀπορρίπτουν τήν «εἰδική Ἱερωσύνη».

γ) Ἐχει γνησιότητα καί σταθερότητα διδασκαλίας καί πίστεως, διότι ἐδίδασκε πάντοτε, διδάσκει καί πιστεύει καί σήμερα ἀπολύτως ὅλα ὅσα διά μέσου τῶν 20 αἰώνων τῆς ἱστορίας της ἐδίδασκαν καί ἐπίστευαν οἱ θεόπνευστοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων τοῦ

Χριστοῦ. Ταυτίζεται μέ τούς ἀποστολικούς Πατέρες τῶν Α΄ καί Β΄ αἰώνων, Πολύκαρπο καί Ἰγνάτιο, Εἰρηναῖο καί Ἰουστῖνο, καί στή συνέχεια μέ τούς διαδόχους ἐκείνων διά μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθανάσιο, Κυρίλλους, Βασίλειο, Γρηγορίου, Χρυσόστομο, Δαμασκηνό, Φώτιο, Γρηγόριο Παλαμᾶ καί Νεκτάριο, τούς ὁποίους διαδέχθηκαν οἱ σύγχρονοι ποιμένες καί διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἶναι, δηλαδή, ἡ Ἐκκλησία γιά τήν Ὅποία ὁ Κύριος εἶπε –καί ὑποσχέθηκε- ὅτι «*πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. ιστ΄ 18) καί ὅτι θά εἶναι πάντοτε μαζί της «*ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*» (Ματθ. κη΄ 20), ὁδηγώντας Τήν εἰς «*πᾶσαν τήν ἀλήθειαν*» (Ἰω. ιστ΄ 13).

Καμμιά ἀπ' ὅλες τίς χριστιανικές καί παραχριστιανικές ὁμάδες καί αἵρέσεις δέν ἔχει ὅλα αὐτά τά χαρακτηριστικά τῆς γνήσιας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, γι'αὐτό καί δέν μπορεῖ νά διεκδικήσει γιά τόν ἑαυτό της τήν ταυτότητα τῆς γνησιότητας καί τῆς αὐθεντίας.

Αὕτη ἡ αὐτοσυνειδησία, στή συνάντησή μας μέ τήν αἵρεση, μᾶς ὁδηγεῖ στήν ἀπάντηση ὅτι ἀνήκομε στήν Ἀληθινή Ἐκκλησία, πού, παρέχει βεβαίαν τήν σωτηρίαν, καί δέν ἔχομε ἀνάγκη συμπληρωμάτων καί κακέκτυπων ὑποκατάστατων.

Ἀνάλογη θά εἶναι καί ἡ ἀπάντησή μας στήν πρόκληση τῆς παραθρησκείας. Κάθε διδασκαλία ἢ δοξασία ξένη πρός τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ (ὅπως μετενσάρκωση, γιόγκα, διαλογισμός κ.λπ.) εἶναι ἀντιχριστιανική καί ἐπομένως ἀπορριπτέα.

Παράλληλα ὅμως πρέπει νά ἐπισημάνουμε ὅτι ὅλα αὐτά φανερώνουν ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σήμερα εἶναι πιό δύσκολος καί πολυμέτωπος.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι ἀσφαλῶς ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία. Εἶναι πράγματι «*ὁ στῦλος καί τό ἐδραῖωμα τῆς Ἀληθείας*» (Α΄ Τιμ. γ΄ 15). Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἡ ὁποία μένει εἰς τόν αἰῶνα. Αὕτη ὅμως ἡ βεβαιότητα δέν πρέπει νά μᾶς κάνει, ὡς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς νά ἐφησυχάζομε. Ἀντιθέτως, πρέπει νά μᾶς κρατάει σέ ἐγρήγορηση.

Ὁ Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἑγκλειστος, γράφοντας σ' ἕναν ἐπιστολογράφο του γιά τόν τρόπο ἀντιμετωπίσεως ἐνός αἵρετικοῦ, τοῦ ὑπογραμμίζει ὅτι τό σπουδαιότερο πράγμα γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι «*νά βρῖσκεσθε σέ μιά ζωντανή σχέσι μέ τήν Ἐκκλησία*». Καί συμπληρώνει: «*Γιά νά κατανοήσετε καλύτερα πόσο ἀπαραίτητα εἶναι ὅλα αὐτά, συγκρίνετε τήν πορεία τῆς σωτηρίας μέ τήν συνηθισμένη ὁδοιπορία. Γιά νά βαδίση ἕνας ὁδοιπόρος εὐκόλα καί ἀκίνδυνα πρέπει νά ὑπάρχη φῶς, νά εἶναι καθωρισμένος ὁ δρόμος, νά εἶναι ὁ ἴδιος ὑγιής καί δυνατός. Ἀκόμη στήν περίπτωσι μιᾶς δυσκολίας, ὅπως π.χ. μπροστά σέ*

μιά διακλάδωσι ή ἓνα σταυροδρόμι, νά ὑπάρχη κάποιος νά τόν βοηθήσῃ δείχνοντάς του τήν σωστή κατεύθυνσι.

Κατά παρόμοιο τρόπο στήν πορεία στήν ὁδό τῆς σωτηρίας εἶναι ἀπαραίτητο νά ὑπάρχη φῶς, δηλαδή ἡ ὀρθή πίστις, εἶναι ἀπαραίτητο νά εἶναι καθωρισμένος ὁ δρόμος, δηλαδή οἱ θεῖες ἐντολές, εἶναι ἀπαραίτητες ἡ ψυχική ὑγεία καί ἡ ἰσχύς, δηλαδή οἱ δυνάμεις τῆς θ. Χάριτος διά μέσου τῶν μυστηρίων, εἶναι ἀπαραίτητοι οἱ γινῶστες τοῦ δρόμου, δηλαδή οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας.

“Ὅλα αὐτά συντελοῦνται στούς κόλπους τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Μ’ αὐτήν εἶναι ἐνωμένος καθένας πού κατεργάζεται σωστά τό ἔργο τῆς σωτηρίας. Ὅλοι οἱ σεσωσμένοι αὐτόν τόν δρόμο ἀκολουθήσαν καί ὅλοι οἱ σωζόμενοι αὐτόν τόν δρόμο βαδίζουν. Ἄλλος δρόμος σωτηρίας δέν ὑπάρχει»⁴.

Γιά τόν Ὁρθόδοξο Χριστιανό, λοιπόν, ἡ Ἀλήθεια εἶναι Μία, ὅπως καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία. Ἡ Ἀλήθεια εἶναι πρόσωπο καί εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, “*χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας*” (Ἑβρ. ιγ’, 8). Καί ἡ Ἀλήθεια αὕτη, καθώς καί ἡ ἐρμηνεία της, διαφυλάσσονται αὐθεντικά καί γνήσια μόνο μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Κάθε διαφοροποίηση ἀπ’ αὐτή τήν Ἀλήθεια εἶναι πλάνη, εἶναι αἵρεση.

Ἐπομένως, γιά τόν Ὁρθόδοξο Χριστιανό ἡ γνώση καί ἡ βίωση τῆς σώζουσας Ἀλήθειας εἶναι, ἰδιαίτερως σήμερα, πρῶτιστη ὑποχρέωση. Εἶναι μιά διπλή ἀνάγκη: Ἀφ’ ενός, νά προστατέψῃ ἐμᾶς ἀπό τόν κίνδυνο τῆς πλάνης, καί, ἀφ’ ἑτέρου, νά συντελέσῃ στήν προσφορά βοήθειας πρὸς τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας. Μπορεῖ δηλαδή νά λειτουργήσῃ καταλυτικά τόσο στήν πρόληψη, ὅσο καί στήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Ἡ πρόκληση τῶν αἱρέσεων μᾶς θέτει πρό τῶν εὐθυνῶν μας. Ἡ Ἀλήθεια δέν μπορεῖ νά “*τίθεται ὑπὸ τόν μόδιον*” (Ματθ. ε’, 15). Καλούμαστε, λοιπόν, ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἀφ’ ενός μὲν, νά μείνουμε ἐδραιωμένοι στήν πατροπαράδοτη Ὁρθόδοξη πίστις μας καί νά ἀντισταθοῦμε στόν ὁδοστρωτήρα τῆς χωρὶς Θεοῦ “*Νέας Ἐποχῆς*” καί, ἀφ’ ἑτέρου, νά γίνουμε ἐμεῖς ἡ πρόσκληση πρὸς τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας γιά τήν ἐπιστροφή τους –γιατί ὄχι;- στήν σώζουσα Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Βεβαίως, αὐτό προϋποθέτει καί καλή γνώση τῆς πίστεώς μας καί μελέτη πολλή, ἀλλά καί συνεπῆ χριστιανική βιωτή. Ἀλλοιῶς, ὅχι μόνο δέν θά μπορέσουμε νά βοηθήσουμε τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας, ἀλλά κινδυνεύομε κι ἐμεῖς νά ἐμπλακοῦμε στήν αἵρεση. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ δική μας εὐθύνη.

⁴ Θεοφάνους τοῦ Ἑγκλείστου, Ἀντιμετωπίζοντας ἓναν αἰρετικό, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, σ. 28.

Άγιος Έλευθέριος Γκύζη
19.12.2011